1 Φεβρουαρίου 2014

Η απιστία ως αίτημα πίστεως...

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη

“Ευλογημένη ας είναι η αμφιβολία! Σας συμβουλεύω να χαιρετάτε με χαρά και σεβασμό εκείνον που τα λόγια σας σαν κάλπικη δεκάρα εξετάζει!” (Μπέρτολντ Μπρεχτ)

Του π. Χαράλαμπου Παπαδόπουλου (Λίβυος)

Κάθε χρόνο την μέρα της Κυριακή του Θωμά, γεννάται μέσα μου ένα βαθύ ερώτημα. Τι είναι τελικά πίστη και τι απιστία; Ποιος είναι ο πιστός και ποιος ο άπιστος;

Αρκεί μια νοητική αποδοχή κάποιων άρθρων πίστεως; Ολοκληρώνεται κανείς αποδεχόμενος νοησιαρχικά κάποιες πεποιθήσεις; Γεμίζει η ζωή μονάχα με ιδεολογικές διαβεβαιώσεις, δίχως Παρουσία και Συνάντηση; Φτάνει μια ηθικολογία ή αρετολογία χωρίς γεύση και εμπειρία της όντως ζωή;

Έρχεται λοιπόν ο ιερός υμνωδός να ταυτιστεί με το εσωτερικό αίτημα του αποστόλου Θωμά και να πει όχι. Δεν αρκεί μια συμβατική αποδοχή ηθικών αρχών και κωδίκων. Είναι λειψή και υπαρξιακά πενιχρή μια εξωτερική συμμόρφωση σε λεκτικές διαβεβαιώσεις. Αργά η γρήγορα η ψυχή θα κουραστεί και η καρδιά ως κέντρο επιθυμιών, θα ποθήσει την εμπειρική βίωση της διαπίστευσης. Όσοι έπνιξαν μέσα τους αυτό τον πόθο και καημό, για νόημα και εσωτερική πληρότητα, το πλήρωσαν ακριβά στον απολογισμό της ψυχικής και σωματικής τους ολότητας.

Για αυτό σήμερα η υμνολογία της εκκλησίας, εκθειάζει την «καλή απιστία του Θωμά». Γιατί ο Θωμάς δεν είναι άπιστος όπως λανθασμένα μας γαλούχησε η λαϊκή παράδοση. Ο απόστολος Θωμάς μέσα από το αίτημα του, καταθέτει μια αρχαϊκή πανανθρώπινη ανάγκη για την αμεσότητα της εμπειρίας.

Σε κανένα δεν αρκεί και κανείς δεν ολοκληρώνεται εάν και μόνο τον διαβεβαιώσουν ότι τον αγαπούν. Οι λέξεις απαιτούν την πραγμάτωση σε πρόσωπα και πράγματα. Το πρόσωπο επιθυμεί οι αγαπητικιές διαβεβαιώσεις να γίνουν εμπειρία, βίωμα και σχέση, αγκαλιά, φιλιά και βαθιά ψυχοσωματική αποδοχή.

Κατά τον ίδιο τρόπο η σχέση με τον Θεό δεν είναι μια εξωτερική συμμόρφωση σε ιδεολογικές διαβεβαιώσεις, αλλά προσωπική εμπειρία και συνάντηση, στο εσώτερο χώρο της ανθρώπινης καρδιάς. Στην βαθεία καρδία όπως την ονομάζουν οι νηπτικοί.

Ο Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς εκφράζοντας την ησυχαστική παράδοση θα πει « το ανενέργητον και ανύπαρκτον εστί». Δηλαδή αυτό που δεν ενεργείται εντός της υπάρξεως μας ως συνάντηση και βίωμα Θεού, ουσιαστικά δεν υπάρχει. Διότι μπορεί οντολογικά ο Θεός να «υπάρχει», αλλά όταν εσύ δεν έχεις ενεργή εμπειρία

αυτής της πραγματικότητας για σένα δεν υπάρχει.

Έτσι η ιερή υμνολογία και η όλη στάση του αποστόλου Θωμά, έρχεται να ταράξει τα λιμνάζοντα νερά του αυτοδικαιοτισμού μας και των εσωτερικών τακτοποιήσεων μας. Λέγοντας μας ότι εκτός από την αμαρτωλή και καταδικαστέα απιστία υπάρχει και μια άλλη απιστία, η «καλή απιστία». Αυτή η απιστία που μεταμορφώνεται σε ουσιώδη πίστη και αποκαλυπτική συνάντηση.

Προς στιγμή αισθανόμαστε λίγο άβολα και περίεργα. Ίσως και ενοχλητικά. Ξαφνιασμένοι διερωτόμαστε, υπάρχει «καλή απιστία». Και όμως υπάρχει. Εκείνη η δίψα για κάτι ουσιώδες και αληθινό. Που δεν αναπαύεται στο σχετικό, τυπικό, νομικό και απλά ηθικό.

Ο Θωμάς δεν είναι άπιστος, αλλά δεν του φτάνει, δεν του αρκεί, η λεκτική διαβεβαίωση. Εάν απλά και μόνο αναπαυόταν σε μια λεκτική διαβεβαίωση, θα εγκλώβιζε την ύπαρξη του σε μια απλή πεποίθηση ή ιδέα. Αυτός όμως διψά και πεινά την συνάντηση, την γεύση, την εμπειρία και το βίωμα του Αναστημένου Χριστού.

Η πίστη κατά τους νηπτικούς πατέρες δεν είναι μια πεποίθηση. Δεν είναι η αποδοχή κάποιων ιδεολογικών θρησκευτικών άρθρων ή θεολογικών όρων τους οποίους δέχεσαι ή απορρίπτεις. Είναι κάτι πολύ βαθύτερο και ουσιαστικότερο. Είναι χάρισμα και άνοιγμα της ύπαρξης στην εμπειρία του μυστηρίου του Θεού. Δεν είναι κατάκτηση αλλά χάρις, δώρο, εμπειρία και συνάντηση.

Η ησυχαστική εμπειρία μας λέει ότι άλλο είναι να μιλάς για ένα όμορφο μήλο και άλλο να το έχεις γευθεί. Επίσης ότι εκείνος που μιλάει η ασχολείται περί του Θεού δίχως την εμπειρία Του, μοιάζει με τον μάγειρο εκείνο που φτιάχνει καταπληχτικά φαγητά και ενώ είναι διαρκώς πάνω από τα τσακάλια και τις κατσαρόλες ποτέ δεν δοκίμασε την νοστιμιά της γεύσεως τους.

Ο Θωμάς δεν είναι άπιστος. Απλά αναζητάει την επαφή και την εμπειρία την σχέσης με τον Θεό. Εάν η Χριστιανική ζωή δεν είναι εμπειρία και βίωμα, καταντάει ιδεολογία, άνευρος ηθικισμός, σκληρός και μισάνθρωπος νομικισμός, με λίγα λόγια μια ζωή δίχως χαρά, γεύσεις και ευωδίες. Και αυτό δεν είναι η ζωή Του Χριστού. Διότι ο Χριστός είναι η Ζωή.

Στην πραγματικότητα ο άνθρωπος που διατείνεται για την απιστία του, δεν πράττει τίποτε άλλο παρα να περιφέρει με υπαρξιακά εκκωφαντικό τρόπο την βαθιά ανάγκη της καρδιάς του να πιστέψει. Την πίστη ζητάει πίσω απο την

άρνηση. Αυτο έκανε και ο απόστολος Θωμάς, απιστεί με βαθύτερο αίτημα την πίστη. Αλλα μια πίστη ως πρόταση ζωής και βιώματος και οχι ως μια εξωτερική συμμόρφωση σε νόμους και κανόνες, σε ηθικά και ιδεαλιστικά διδάγματα. Ολοι οι άνθρωποι γεννήθηκαν για την Ζωή, και σε ολη τους την ζωή ψάχνουν να βρουν το νόημα και την αλήθεια της όντως Ζωής.

Τώρα ίσως κάποιος διερωτηθεί, μα τότε γιατί ο Χριστός ενώ δέχεται να απαντήσει στο αίτημα του Θωμά, συγχρόνως λέει, «*Μακάριοι* οἱ *μὴ ἰδόντες* καὶ *πιστεύσαντες* ;». Ακριβώς γιατί γνωρίζει ότι ο άνθρωπος όλα τα ιερά και αγνά μπορεί να τα μεταμορφώσει σε κίβδηλα, ψεύτικα και αυτοκαταστροφικά. Έτσι πολλές φορές αυτή η δίψα του ανθρώπου για πραγματική και ουσιώδης συνάντηση με τον Θεό, παραχαράσσετε σε φτηνή ιδιοτέλεια, σε θρησκευτική εμμονή, σε μπακαλίστικη δοσολητπική προσέγγιση. Ενώ ο Θωμάς δεν θέλει θαύματα για να πιστέψει, ούτε ζητά ανταλλάγματα. Απλά αναζητεί την βιωματική εμπειρία της Αναστάσεως πέραν της απλής νοησιαρχικής αποδοχής. Ο Χριστός λοιπόν λέγοντας αυτή την φράση, δεν απορρίπτει την δίψα του Θωμά, διότι διαφορετικά δεν θα απαντούσε αποκαλυπτικά στο αίτημα του. Απλά βάζει τα διακριτά όρια της όντως υπαρξιακής πείνας από την θρησκευτική ιδιοτελή επαιτεία. Διαχωρίζει την αληθινή εσωτερική αναζήτηση από την θεαματική εξωτερική απόδειξη. Το ψευδές από το όντως αληθινό αίτημα της ανθρώπινης καρδιάς. Άλλο η αγάπη και άλλο η ανάγκη.

π. Λίβυος

Πηγή: plibyos.blogspot.gr